



POLITECHNIKA POZNAŃSKA

Wydział Architektury

ul. Nieszawska 13A, 61-021 Poznań, tel. +48 61 665 3301, fax +48 61 665 3300

e-mail: office\_darf@put.poznan.pl, www.architektura.put.poznan.pl



## KARTA OPISU MODUŁU ZAJĘĆ

Nazwa modułu/przedmiotu		Kod	
<b>STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA GMINY</b>		<b>A_K_2.2_002</b>	
Kierunek studiów	Profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny)	Rok / Semestr	
<b>ARCHITEKTURA</b>	<b>ogólnoakademicki</b>	<b>I/2</b>	
Specjalność	Przedmiot oferowany w języku:	Kurs (obligatoryjny/obieralny)	
-	<b>polskim/angielskim</b>	<b>obieralny</b>	
Godziny		Liczba punktów	
Wykłady: -    Ćwiczenia: -    Laboratoria: -    Projekty / seminaRIA: <b>45</b>		<b>3</b>	
Stopień studiów:	Forma studiów (stacjonarna/niestacjonarna)	Obszar(y) kształcenia	Podział ECTS (liczba i %)
	<b>STACJONARNE</b>	<b>NAUKI TECHNICZNE</b>	<b>3 (100%)</b>
Status przedmiotu w programie studiów (podstawowy, kierunkowy, inny)		(ogólnouczelniany, z innego kierunku)	
<b>kierunkowy</b>		<b>ogólnouczelniany</b>	
Odpowiedzialny za przedmiot: <b>prof. dr hab. inż. arch. Wojciech Bonenberg</b> e-mail: <a href="mailto:wojciech.bonenberg@put.poznan.pl">wojciech.bonenberg@put.poznan.pl</a> Wydział Architektury ul. Nieszawska 13C, 61-021 Poznań tel. 61 665 32 60		Wykładowca: <b>prof. dr hab. inż. arch. Wojciech Bonenberg</b> e-mail: <a href="mailto:wojciech.bonenberg@put.poznan.pl">wojciech.bonenberg@put.poznan.pl</a> dr inż. arch. Dominka Pazder dr inż. arch. Marcin Giedrowicz dr inż. arch. Piotr Zierke mgr inż. arch. Ewa Angoneze-Grela mgr inż. arch. Agata Florkowska mgr inż. arch. Aida Januszkiewicz-Piotrowska mgr inż. arch. Ewa Krzyżanowska-Walaszczyk	
<b>Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych:</b>			
1	<b>Wiedza:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>student ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę ogólną obejmującą kluczowe zagadnienia z zakresu projektowania urbanistycznego,</li><li>student ma podstawową wiedzę o trendach rozwojowych z zakresu projektowania urbanistycznego,</li><li>student ma podstawową wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych, ekonomicznych, prawnych i pozatechnicznych uwarunkowań projektowania urbanistycznego</li></ul>	
2	<b>Umiejętności:</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>student potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych, właściwie dobranych źródeł, także w języku angielskim, potrafi integrować informacje, dokonywać ich interpretacji, a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie,</li><li>student potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania i ocenić istniejące rozwiązania, systemy i procesy</li><li>student potrafi dokonać identyfikacji problemów i sformułować specyfikację prostych zadań praktycznych w zakresie projektowania urbanistycznego,</li><li>student potrafi - zgodnie z zadaną specyfikacją - zaprojektować miejski zespół urbanistyczny o charakterze mieszkaniowym i usługowym</li></ul>	
3	<b>Kompetencje społeczne</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>student rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób,</li><li>potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role,</li><li>ma świadomość społecznej roli urbanisty</li></ul>	

<b>Cel przedmiotu:</b>			
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Uzyskanie umiejętności w zakresie planowania przestrzennego oraz projektowania zintegrowanego w skali gminy.</li> <li>2. Poznanie formalno-prawnych uwarunkowań gospodarki przestrzennej i planowania przestrzennego w gminach oraz współczesnych problemów i trendów rozwoju sieci osiedleńczych.</li> <li>3. Poznanie podstawowych instrumentów i narzędzi planowania przestrzennego, standardów i normatywów urbanistycznych oraz ich roli w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.</li> <li>4. Poznanie narzędzi i technik analizy strategicznej stosowanej w planowaniu przestrzennym (analiza SWOT, analiza multikryterialna) oraz nowoczesnych metod poszukiwania innowacyjnych rozwiązań planistycznych (zastosowanie metod heurystycznych) w kreatywnym podejściu do zagospodarowania przestrzeni gmin.</li> <li>5. Nabycie umiejętności planowania i projektowania w zespołach interdyscyplinarnych.</li> <li>6. Uzyskanie umiejętności opracowywania i weryfikowania alternatywnych koncepcji rozwoju przestrzennego gminy w odniesieniu do miejscowych uwarunkowań, oraz stosowania i uzasadniania rozwiązań innowacyjnych w planowaniu przestrzennym.</li> </ol>			
<b>Efekty kształcenia</b>			
<b>Wiedza:</b>			
Efekty kierunkowe		student, który zaliczył przedmiot,	Odniesienie do obszarowych efektów kształcenia
W01	A2_W03	ma wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych, historycznych, ekonomicznych, prawnych i innych pozatechnicznych uwarunkowań działalności inżynierskiej oraz ma podstawową wiedzę dotyczącą zarządzania jakością, w tym zarządzania rozwojem zrównoważonym sieci osiedleńczej oraz kształtowania środowiska człowieka z uwzględnieniem relacji zachodzących między ludźmi a obiektami architektonicznymi i otaczającą przestrzenią;	P7S_WG
W02	A2_W08	ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę w zakresie, planowania przestrzennego w skali krajowej, regionalnej, metropolitalnej, gminnej i miejscowej.	P7S_WG
<b>Umiejętności:</b>			
U01	A2_U01	potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł, polsko- i angielskojęzycznych, potrafi integrować uzyskane informacje, dokonywać ich interpretacji i krytycznej oceny, a także wyciągać wnioski oraz formułować i wyczerpująco uzasadniać opinie;	P7S_UW
U02	A2_U08	potrafi planować poszczególne etapy procesu projektowego, przeprowadzać badania analityczne i optymalizację wariantowych rozwiązań projektowych, a także interpretować dane syntetyczne i dokonywać weryfikacji przyjętych założeń;	P7S_UW
U03	A2_U09	potrafi przy formułowaniu i rozwiązywaniu zadań projektowych integrować wiedzę z zakresu innych, pokrewnych dziedzin oraz zastosować podejście systemowe, uwzględniające aspekty pozatechniczne i długi horyzont czasowy;	P7S_UW
U04	A2_U13	potrafi zaproponować ulepszenia istniejących rozwiązań przestrzennych w skali architektonicznej, urbanistycznej i regionalnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, umie przekonywająco argumentować przyjęte rozwiązania w debacie społecznej.	P7S_UW
<b>Kompetencje społeczne:</b>			
K01	A2_K01	potrafi pracować nad wyznaczonym wielowątkowym zadaniem w sposób odpowiedzialny, samodzielnie i w zespole;	-
K02	A2_K02	przy realizacji zadania inżynierskiego/organizacyjnego potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy, twórczy i innowacyjny.	-
K03	A2_K05	ma świadomość ważności i rozumie pozatechniczne aspekty i skutki działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje.	-
<b>Metody kształcenia</b>			
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Projekt.</li> <li>2. eLearning Moodle (system wspomagania procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).</li> </ol>			
<b>Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia</b>			
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. przegląd etapowy.</li> <li>2. aktywne uczestnictwo w 2/3 zajęć.</li> </ol>			
<b>Ocena formująca:</b>			
Ocena efektów kształcenia odbywa się w na każdym z 3 etapów realizacji projektu i składa się z oceny nauczyciela prowadzącego zajęcia oraz oceny członków grupy/zespołu projektowego.			
1 etap – <b>analiza uwarunkowań i priorytetów rozwojowych gminy:</b>			
• ocena umiejętności pracy w zespołach „eksperckich” i odpowiedzialności za powierzone zadania			

indywidualne;

- ocena umiejętności zbierania i krytycznej analizy informacji, formułowania wniosków i postulatów (forma: prezentacja i dyskusja na forum grupy);

2 etap – **tworzenie alternatywnych koncepcji rozwoju gminy:**

- ocena umiejętności pracy w zespołach „wielobranżowych”, prezentowania i uzasadniania uzgodnionych z zespołem decyzji projektowych;
- ocena umiejętności syntetyzowania danych, tworzenia rozwiązań systemowych, formułowania długoterminowych celów strategicznych, ocena kompletności opracowań, holistycznego podejścia i optymalizacji zagospodarowania przestrzennego;

3 etap – **tworzenie modeli czasowo-przestrzennych dla kluczowych obszarów gminy:**

- ocena umiejętności pracy indywidualnej, twórczej kreacji i zastosowania rozwiązań innowacyjnych prezentowania i uzasadniania uzgodnionych z zespołem decyzji projektowych;
- ocena efektów ładu przestrzennego i możliwości zrównoważonego rozwoju w długoterminowej perspektywie czasowej.

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

#### Ocena podsumowująca

Na ocenę końcową – podsumowującą składa się:

- średnia ocen częściowych wystawianych przez prowadzącego oraz ocen zaangażowania i jakości opracowań wystawianych przez grupę i zespół projektowy na zakończenie każdego z trzech etapów projektu;
- ocena efektów końcowych projektu wystawiana przez prowadzącego podczas przeglądu na ostatnich zajęciach w semestrze. Kryteria oceny są podane do wiadomości na początku semestru.

Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0

**Uzyskanie oceny pozytywnej z modułu, zależne jest od osiągnięcia przez studenta wszystkich zapisanych w sylabusie efektów kształcenia.**

#### Treści programowe

Opracowanie wizji przestrzennego rozwoju gminy uwzględniającej uwarunkowania lokalne i ponadlokalne oraz przyszłościowe formy zagospodarowania przestrzennego gminy służące osiągnięciu długoterminowych celów strategicznych, związanych z uzyskaniem przewagi konkurencyjnej, wysokiej jakości życia i dobrego stanu środowiska.

Wprowadzenie - **część teoretyczna:** analiza historycznych i współczesnych teorii rozwoju sieci osiedleńczej. Karta Ateńska i Nowa Karta Ateńska – podobieństwa i różnice. Analiza wybranych wizji projektowych przyszłościowych form osadnictwa. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

1 etap – **analiza uwarunkowań i priorytetów rozwojowych gminy:** jest symulacją pracy w zespołach jednobranżowych; 3-4 osobowe zespoły „eksperckie” mają za zadanie zebranie i analizę ponadlokalnych i lokalnych uwarunkowań przestrzennych, społecznych, środowiskowych i gospodarczych w zakresie: jakości środowiska przyrodniczego i krajobrazu, uwarunkowań społecznych i kulturowych, trendów demograficznych, funkcji terenów, rodzajów i jakości zabudowy, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Etap kończy wybór strategicznych celów rozwoju gminy spośród celów priorytetowych dla danego obszaru analiz, postulowanych przez zespoły „eksperckie” (z wykorzystaniem metod heurystycznych, w tym „burzy mózgów” i SWOT).

2 etap – **tworzenie alternatywnych koncepcji rozwoju gminy:** praca w 3-4 osobowych zespołach wielobranżowych złożonych z przedstawicieli zespołów „eksperckich”. Każdy zespół opracowuje wariantowe koncepcje rozwoju gminy (skala 1:25000, 1:50000). W projekcie należy uwzględnić następującą problematykę: a. Strefowanie: podział terenu na strefy funkcjonalne, b. Transport: powiązania z metropolią i powiązania wewnętrzne, c. Cechy środowiska przyrodniczego: układ przestrzenny i funkcje terenów zielonych, obszary chronione, obszary zagrożeń środowiskowych itp.; d. Zabudowa: system, układ przestrzenny i funkcje terenów zabudowanych, określenie podstawowych wskaźników urbanistycznych; zasoby kulturowe; e. Wskazanie elementów i stref aktywizacji gospodarczej. Podsumowanie stanowi **analiza multikryterialna** (macierz punktowa) - wspólna ocena (przez wszystkich członków grupy) alternatywnych koncepcji rozwoju gminy prezentowanych przez poszczególne zespoły pod kątem możliwości realizacji strategicznych celów rozwoju gminy określonych w 1 etapie. Projekty zostają poddane analizie multikryterialnej w celu wyłonienia optymalnej koncepcji rozwoju gminy najlepiej służącej osiągnięciu długoterminowych celów strategicznych.

3 etap – **tworzenie modeli czasowo-przestrzennych dla kluczowych obszarów gminy:** zadania indywidualne polegające na wyborze elementów wyróżniających gminę, które będą decydowały o jej atrakcyjności i opracowaniu przestrzennej wizji rozwoju fragmentu gminy w perspektywie czasowej: 2015 – 2035 – 2050 z uwzględnieniem trendów demograficznych, specyfiki funkcjonalnej terenu, aktywizacji gospodarczej, jakości środowiska i krajobrazu (skala 1:1000, 1:2000, wizualizacje, makieta robocza).

Istotnym kryterium oceny projektów jest sposób podejścia do następujących zagadnień:

- Powiązanie lokalnych uwarunkowań z odważną wizją rozwoju przestrzennego, uwzględniającą perspektywiczne kierunki urbanizacji,
- Zachowanie dziedzictwa kulturowego, zwrócenie uwagi na swoistość kulturową i twórcze połączenie wizji przyszłości z cennym dziedzictwem kulturowym,
- Harmonijne połączenie aktywności osiedleńczej ze środowiskiem przyrodniczym,

- d) Przeciwdziałanie żywiołowemu rozproszeniu zabudowy (Urban sprawl), powodującemu nieracjonalne wydłużenie sieci infrastruktury technicznej i dróg obsługujących rozczłonkowaną strukturę osiedleńczą,
- e) Wariantowe przedstawienie koncepcji przestrzennych w innowacyjny sposób odnoszących się do: przyszłościowych form zabudowy, nowoczesnych środków transportowych, metod wykorzystania odnawialnych źródeł energii (pochodzących ze słońca, wiatru, ziemi),
- f) Tworzenie zamkniętych obiegów krążenia energii i materiałów z biologicznymi systemami recyklingu. Wykorzystanie naturalnych systemów samoregenerujących,
- g) Brak monotonii, zróżnicowane otoczenie dostarczające ludziom odpowiedniej ilości bodźców emocjonalnych,
- h) Twórcze wykorzystanie zaawansowanych technologii transportowych (przewóz osób i towarów) łączących różne rodzaje aktywności osiedleńczej,
- i) Zapewnienie łatwej dostępności celów podróży, alternatywny wybór środków transportowych. Integracja systemu transportowego z tkanką urbanistyczną,
- j) Sieciowa struktura przestrzeni publicznych. Wykorzystanie „zielonych korytarzy” do łączenia ważniejszych celów komunikacyjnych w gminie. Układ przestrzenny „zielonych korytarzy” ma zachęcać poruszania się pieszo i jazdy na rowerze, ograniczyć korzystanie z samochodów przez mieszkańców.

**Literatura podstawowa:**

1. Biuletyn KPZK PAN (zeszyty), Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk. Warszawa. 2002-8.
2. Bonenberg W., *Przestrzeń Publiczna w osiedlach mieszkaniowych. Metoda analizy społeczno-przestrzennej*. WA. Politechnika Poznańska. Poznań. 2007.
3. Czarnecki W., *Planowanie miast o osiedli*. PWN. Warszawa. 1965.
4. Markowski T., *Zarządzanie rozwojem miast*. PWN. Warszawa. 1999.
5. *Nowa Karta Ateńska. Wizja miast XXI wieku*. 2003. <http://www.frw.fc.pl/pliki/krtatenska2003.pdf>
6. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz. U. Nr 80, poz. 717. Warszawa.
7. E-skrypt dla przedmiotu „Studium zagospodarowanie gminy” (w opracowaniu).

**Literatura uzupełniająca:**

1. Kaczmarek T., Mazgajski A., Powiat poznański. Jakość przestrzeni i jakość życia. BWN. Poznań. 2008.
2. Przegląd Urbanistyczny - kwartalnik wydawany pod patronatem TUP, wyd. Urbanista sp. z o. o.,
3. Rola planowania przestrzennego w świetle polityki spójności Unii Europejskiej, IPMiR WAPK, Wyd. Politechniki Krakowskiej, Kraków 2005.
4. Szponar A., Fizjografia urbanistyczna, PWN, Warszawa 2003.
5. Urbanista. Samorząd terytorialny. Rozwój. Ład przestrzenny - czasopismo wydawane pod patronatem TUP, wyd. Urbanista sp. z o. o., Warszawa. 2007-8
6. Voogd. H. Multicriteria evaluation for urban and regional planning, Taylor & Francis, 1983

**Obciążenie pracą studenta**

forma aktywności	godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	90	3
Zajęcia wymagające indywidualnego kontaktu z nauczycielem	54	2
Zajęcia o charakterze praktycznym	84	3

### Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

forma aktywności	liczba godzin
udział w wykładach	0 h
udział w ćwiczeniach/ laboratoriach (projektach)	45 h
przygotowanie do ćwiczeń/ laboratoriów	15 x 2 h = 30 h
przygotowanie do kolokwium/przeglądu zaliczeniowego	6 h
udział w konsultacjach związanych z realizacją procesu kształcenia	3 x 3 h = 9 h
przygotowanie do egzaminu	0 h
obecność na egzaminie	0 h

Łączny nakład pracy studenta: **3 ECTS**

**90 h**

W ramach tak określonego nakładu pracy studenta:

- zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich:  
45 h + 9 h + = **54 h** **2 ECTS**